

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 350/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť C. K. a V. K., zastúpených advokátom JUDr. R. S., P., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 57/2009 z 11. februára 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť C. K. a V. K. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. augusta 2011 doručená sťažnosť C. K. (ďalej len „sťažovateľ“) a V. K. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej

len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 57/2009 z 11. februára 2010 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažovateľmi podanej sťažnosti vyplýva, že žalobným návrhom podaným 18. februára 2003 na Okresnom súde Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) sa domáhali uplatnenia náhrady za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia a náhrady vecnej škody voči F. Č. (ďalej len „odporca“) v súvislosti s dopravnou nehodou. Zavinenie odporcu bolo konštatované rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 259/2001 z 26. júla 2001 tým, že bol právoplatne uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005. Okresný súd rozsudkom priznal sťažovateľom nárok na náhradu za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia a náhradu vecnej škody. Výšku oproti nimi uplatnenému nároku upravil primerane k vykonanému dokazovaniu na 50 %. Celková výška okresným súdom a krajským súdom uznaných nárokov predstavovala pri sťažovateľovi sumu 11 636,13 € spolu s úrokom z omeškania a pri sťažovateľke sumu 2 597,84 € spolu s úrokom z omeškania. Krajský súd v odvolacom konaní napadnutým rozhodnutím potvrdil prvostupňové rozhodnutie okresného súdu vo výroku o zaplatení istiny sťažovateľom a zrušil vo výroku o zaplatení úroku z omeškania a v tejto časti vrátil vec na opätovné prerokovanie okresnému súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) svojím uznesením sp. zn. 4 Cdo 255/2010 z 19. apríla 2011 sťažovateľmi podané dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu odmietol. Následne sa sťažovatelia obrátili so sťažnosťou na ústavný súd – „... navrhovatelia vyčerpali všetky možnosti napadnutia rozsudku súdu prvého stupňa a rozsudku odvolacieho súdu na všeobecných súdoch a poslednou možnosťou je podanie ústavnej sťažnosti na Ústavný súd SR...“.

3. Sťažovatelia svojou sťažnosťou napadli rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Co 57/2009 z 11. februára 2010 v časti, v ktorej tento súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 50/2003-180 z 20. apríla 2009. Ich argumentácia sa koncentrovala do dvoch oblastí.

3.1 V prvej napádajú nesprávny právny názor krajského súdu, ktorý sa stotožnil s právnym názorom prvostupňového súdu v posúdení výšky ich uplatnených nárokov na

náhradu za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia a náhrady vecnej škody, keď v podstatnom uviedli:

„Navrhovatelia nespochybňujú, že súd má právo rozhodnúť určení násobku zvýšenia náhrady bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia... priznanú istinu rešpektujú, nemôžu sa však stotožniť s krátením tejto istiny o 50 %, keď nebolo preukázané, že by na vzniku dopravnej nehody sa spolupodieľal aj navrhovateľ v 1/ rade, dokonca priznaná istina sa krátila o 50 % aj vo vzťahu k navrhovateľke v 2/ rade, ktorá ako spolujazdec nemohla mať vôbec vinu na vzniku dopravnej nehody a jej spoluzavinenie súd prvého stupňa odvodil zo skutočnosti, že vo zvyšku škody bol zodpovedný jej manžel (navrhovateľ v 1/ rade), ktorého nežalovala a nie odporca...“

3.2 V druhej napádajú arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa dostatočne nevysporiadal s ich prednesenými argumentmi a nedostatočne zdôvodnil výšku im priznaných finančných nárokov:

„Navrhovatelia... majú za to, že odvolací súd svoj výrok o potvrdení odvolaním napadnutého výroku rozsudku súdu prvého stupňa o zaplatení istiny, najmä vo vzťahu ku kráteniu istiny o 50 % z dôvodu spoluviny navrhovateľa v 1/ rade na vzniku dopravnej nehody v rozsahu 50 % dostatočne určite a náležite neodôvodnil. Odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia obmedzil iba na stotožnenie sa odôvodnenia tohto výroku tak ako to urobil súd prvého stupňa a neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by vyvrátili tvrdenia oboch navrhovateľov k tejto, pre rozhodnutie o výške bolestného a náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia, dôležitej skutočnosti ako je určenie spoluviny na vzniku dopravnej nehody. Pričom táto skutočnosť bola hlavným odvolacím dôvodom, na ktorý najmä navrhovatelia v svojom odvolaní poukázali.“

4. Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Určuje sa, že základné právo navrhovateľov... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Krajského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Co/57//2009-218 a jeho rozsudkom zo dňa 11. 2. 2010 bolo porušené.“

Rozsudok Krajského súdu... sp. zn. 4 Co/57/2009-218 zo dňa 11. 2. 2010 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o zaplatení istiny navrhovateľom v 1/ a 2/ rade zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Náhradu trov konania si navrhovatelia neuplatňujú.“

V závere svojej podanej sťažnosti sťažovateľa „z opatrnosti navrhujú“ ústavnému súdu, aby svoju prieskumnú právomoc zamerlal aj na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 255/2010 z 19. apríla 2011 (ďalej aj „predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu“), ktorým bolo rozhodnuté o odmietnutí nimi podaného dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, a to z dôvodu, „... či neexistujú okrem zrušenia rozsudku KS Košice dôvody aj na zrušenie uznesenia NS SR sp. zn. 4 Cdo/255/2010 zo dňa 19. 4. 2011...“.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané

oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

7. V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáhal. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

8. Sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 57/2009 z 11. februára 2010. Ich podstatná argumentácia spočívala (bod 3) v nesprávnom právnom posúdení miery ich (spolu)zavinenia pri vzniku udalosti dopravnej nehody a možnosti zabránenia jej vzniku a od posúdenia tejto skutočnosti sa odvíjajúcej výšky im súdmi priznaných finančných kompenzácií v podobe náhrady za bolesť, sťaženie spoločenského uplatnenia a náhrady im spôsobenej vecnej škody, ktorých súdmi priznaná výška bola ekvivalentne krátená k preukázanej miere ich spoluzavinenia na vzniku udalosti dopravnej nehody.

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

10. Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v súdnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

11. Krajský súd v rozsudku sp. zn. 4 Co 57/2009 z 11. februára 2010 v podstatnom uviedol:

„Podľa ust. § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

V súlade s citovaným ustanovením odvolací súd považuje za dôležité zvýrazniť skutočnosť, že vec už raz bola zrušená odvolacím súdom a prvostupňový súd vykonal patričné dokazovanie v súlade so zrušujúcim, uznesením krajského súdu, pokiaľ ide o základ nároku a stanovenie výšky zodpovednosti.

Nepochybne je dôležité zdôrazniť, že bezprostrednou príčinou nehody bola účasť oboch účastníkov. Zo zhodných tvrdení účastníkov jednoznačne vyplynulo, že k dopravnej nehode došlo v akomsi snehovom tuneli, kde bola nulová viditeľnosť. Vychádzajúc z toho, že každý je povinný zastaviť na vzdialenosť, na ktorú má rozhľad, tak v prípade, že nevidí vôbec nič, je povinný zastaviť okamžite.

Z hľadiska techniky jazdy bola technika každého z nich nesprávna, keď na vnem, že nič nevidia nereagovali okamžite, ale o niečo neskôr a preto sa stalo, že žalovaný vošiel s vozidlom do protismeru. To, že žalovaný vošiel do protismeru bolo príčinou nehody. Rovnakú povinnosť, t. j. nepokračovať v jazde po zistení, že nie je možnosť vidieť však mal aj žalobca, ktorý taktiež nezastavil, inak by zrejme nebolo došlo k zrážke. Z týchto dôvodov

pokiaľ ide o základ priznanej istiny s poukazom aj na 50 % spolu zavinenie, s poukazom aj na zvýšenie odvolací súd považoval za správne a preto ho potvrdil (§ 219 O. s. p.).

Inak je to už v prípade rozhodnutia o úrokoch z omeškania, ktoré jednak je nepreskúmateľné, pretože skutočne vo svojom rozhodnutí prvostupňový súd nijakým spôsobom neodôvodnil z čoho vychádzal pri prisúdení úrokov z omeškania. Navyiac odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že Nariadenie vlády SR č. 87/95 Zb. v ust. § 3 upravuje výšku úrokov z omeškania ako dvojnásobok diskontnej sadzby určenej NBS platnej k prvému dňu omeškania splneniu peňažného dlhu a poukazujúc na túto úpravu je nepochybné, že súd priznal nesprávnu výšku úrokov z omeškania, pretože diskontná sadzba v čase 17. 3. 2003 bola 6,5 % a dvojnásobok predstavuje 13 % úroky.

Bude, ale potrebné, aby prvostupňový súd sa po zrušení veci, pokiaľ ide o úroky z omeškania tieto náležité odôvodnil a stanovil čas plynutia omeškania pri jednotlivom plnení. Pri stanovení počiatku omeškania žalovaného nemožno určiť počiatok omeškania výlučnou aplikáciou ustanovenia § 563 OZ, t. j. prvým dňom po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal, resp. po doručení žaloby, resp. posudkom o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia.

Túto bude potrebné beh premlčacej lehoty stanoviť jednotlivo v každom prípade. Je potrebné nepochybné zistiť, kedy došlo u jednotlivých nárokov k omeškaniu a dôvody. Je potrebné zhodnotiť, či nárok vznikol uplatnením na súde a prečo, alebo či mohol nastať prvým dňom po vyplatení čiastočnej náhrady alebo inak.

O trovách konania nebolo rozhodnuté, pretože ani prvostupňový súd vo veci o trovách konania nerozhodol, bude potrebné, aby v prípade, teda v rozhodnutí o úrokoch z meškania rozhodol aj o náhrade trov celého konania, ako aj odvolacieho konania.“

12. Vzhľadom na obsahovú spojitosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu s potvrdenými závermi rozhodnutia prvostupňového súdu považoval ústavný súd za podstatné uviesť aj podstatnú časť odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu:

«Z oboznámeného spisu Okresného súdu Košice-okolie 1 T 25/201 súd zistil, že žalovaný bol uznaný vinným za skutok zo dňa 19. 2. 2001 pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 Tr. Zák., avšak podľa § 24 ods. 1 písm. a) Tr. Zák. bolo jeho potrestania upustené.

O odvolaní prokurátora proti tomuto rozsudku bolo Krajským súdu Košice 6 To 291/01 zo dňa 21. 11. 2001 rozhodnuté tak, že odvolanie okresného prokurátora bolo zamietnuté.

Generálny prokurátor SR podal na Najvyššom súd SR sťažnosť pre porušenie zákona a to v neprospech obžalovaného, v ktorom namietal správnosť použitia § 24 ods. 1 písm. a) Tr. Zák a tvrdil, že došlo k porušeniu zákona v prospech obžalovaného (tu žalovaného), nakoľko pri hodnotení celej situácie súdy nevzali do úvahy okolnosť, že znalec z odboru dopravy bol spracovaný na základe neúplných podkladov zadovaných pred začatím trestného stíhania obžalovaného a preto aj závery o príčine dopravnej nehody sú z procesného hľadiska nepoužiteľné. Namietal závery znalca o tom, že príčinou nehody malo byť prejdenie obžalovaného za nulovej viditeľnosti do protismeru, hoci nehode mohol zabrániť, keby ešte predtým, ako vošiel do snehovej víchrice, s vozidlom zastavil.

Z obsahu rozhodnutia NS SR 5 Tz 13/02 zo dňa 25. 7. 202 však vyplynul záver, že v danej veci je bezvýznamné, keď znalec vychádzal z podkladov (protokol o nehode v cestnej premávke, plánok a fotodokumentácia z nehody a iné), ktoré po začatí trestného stíhania boli zadokumentované ako listinné dôkazy a nie je prekážkou, že ich vznik predchádzal začatiu trestného stíhania. Konštatuje sa v ňom (na strane 7), že „...Keď svedkovia sediaci vo vozidle obvineného potvrdzovali tvrdenie obvineného, že s vozidlom zastavil a už skoro stál, keď pocítil prudký náraz spredu do jeho vozidla, nie sú tieto tvrdenia v rozpore so znaleckým posudkom a na zavinení i právnej kvalifikácii skutku nič nemôže meniť aj keby vozidlo obvineného ešte úplne nestálo, ale pohybovalo sa minimálnou rýchlosťou tesne pred zastavením. Nachádzalo sa totiž v protismere a obvinenému sa pričíta zavinenie, že nezastavil ešte skôr, hneď ako sa vytvorila taká situácia na ceste zabraňujúca viditeľnosti v dôsledku poveternostných podmienok. Rovnako však mal postupovať aj poškodený C. K...“

Na strane 8 sa uvádza: „... Ten sa (C. K.) s vozidlom v prípade nulovej rýchlosti vozidla obvineného pohyboval v čase zrážky rýchlosťou 50,4 km/hod. To však ne jeho zavinenie dopravnej nehody. Napriek tomu, že mal s vozidlom tiež zastaviť, ešte v čase zrážky, pri nulovej rýchlosti obvineného, sa pohyboval uvedenou rýchlosťou. Na následku spôsobenom na zdraví poškodenej V. K. niesol vinu aj poškodený C. K. Ten však nebol trestne stíhaný, lebo by to bolo možné iba so súhlasom jeho manželky, ktorá ho v zmysle § 163a ods. 1 Tr. por. nedala...“

(strana 9): ... „z vykonaných dôkazov je zrejmé, že takáto situácia nulovej viditeľnosti v dôsledku silného sneženia a prudkého vetra sa vytvára len na niektorých úsekoch cesty, ktorou obaja vodiči (obvinený i poškodený) predchádzali a to v miestach, kde boli otvorené planiny povedľa cesty, a že obvinený bol touto situáciou zaskočený a prekvapený. Začal reagovať správne zastavovaním vozidla, avšak i z výpovedí svedkov sediacych v jeho vozidle bolo zrejmé, že tak začal reagovať neskoro a v danej situácii pre nedostatočný rozhľad s istotou nevedel, kde sa nachádza stred vozovky a vozidlo úplne zastavil, až keď bol v protismere“.

Predmetom konania (po právoplatnom čiastočnom zastavení a zamietnutí žaloby) zostala náhrada za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia vrátane ich mimoriadneho zvýšenia. V konaní bolo preukázané, že žalobcom bola zo strany vedľajšej účastníčky poskytnutá náhrada za poškodené motorové vozidlo a to napriek tomu, že žaloba jej bola doručená dňa 14. 3. 2003 a žalovanému 17. 3. 2003, v ktorej sú jednotlivé nároky žalobcov rozpisované.

Zo spisu vyplýva, že ani po doručení žaloby nebolo poskytnuté žalobcom plnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia ani len v základnej bodovej hodnote, čo u žalobcu činí 17.100,- Sk (567,62 eur) za 135b bolestného (80b za pravé koleno, zvýšené 50 % t. j. 120 bodov + 15 bodov za poranenie hrudníka) t. j. 8.100,- Sk a základné bodové hodnotenie a sťaženie spoločenského uplatnenia v počte 150 bodov t. j. 9.000,- Sk.

U žalobkyne v 2. rade je základné bodové hodnotenie bolestného v počte 108,75 bodu x 60,- Sk - 6.525,- Sk a za sťaženie spoločenského uplatnenia (podľa znal. posudku) 100 bodov t. j. 6.000,- Sk spolu: 12.525,- Sk (415,75 eur)

Podľa ust. § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úrok z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania. Výšku úroku z omeškania a poplatok z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa ust. §3 nar. vlády 87/1995 Z. z. výška úrokov z omeškania je dvojnásobok diskontnej (t. č. základnej) sadzby určenej Národnou bankou Slovenska platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti preto z celkových súm, priznaných žalobcom, zaviazal žalovaného, aby výšku plnenia podľa základného bodového ohodnotenia

zaplatil obom žalobcom odo dňa doručenia žaloby, keďže najneskôr v tento deň t. j. 17. 3. 2003 sa dozvedel o povinnosti plniť.

Žalobcovia sa však domáhali i mimoriadneho zvýšenia tejto náhrady z dôvodu, že odškodnenie základnej sadzby bodového ohodnotenia je nedostatočné. Žalobca v 1. rade domáhal 50 násobného zvýšenia náhrady za bolestné a 80 násobného zvýšenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, žalobkyňa v 2. rade vo výške 30 násobku za bolesť a 50 násobku za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Náhrada za bolesť a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sú dve relatívne samostatné zložky náhrady škody na zdraví. Oba druhy odškodnenia sú náhradou tzv. nemateriálnej ujmy a majú slúžiť na to, aby si postihnutý mohol obstarat' náhradné pôžitky na vyrovnanie prežitých a prežívaných utrpení, strastí a obmedzovania v živote.

Mimoriadne zvýšenie odškodnenia má pritom predstavovať nielen určitú formu satisfakcie za stratu životnej pohody ale má svojím spôsobom a predovšetkým zabezpečiť pre poškodeného určitú úroveň života do budúcnosti, aby sa aspoň sčasti podobala kvalite života pred úrazom.

Účelom tohto zvýšenia je poskytnúť poškodeným možnosť, aby si vytrpenú bolesť mohli vynahradiť iným spôsobom, pretože poskytnutím základnej náhrady sa nemôže nahradiť bolesť, ktorú po ublížení na zdraví poškodenému vznikla.

Pri spôsobe škody na zdraví Občiansky zákonník poškodenému priznáva rôzne právne nároky. Spomedzi nárokov zo spôsobenia škody na zdraví Občiansky zákonník uvádza na prvom mieste odškodnenie bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. O tomto spôsobe odškodňovania ustanovuje Občiansky zákonník iba toľko, že ide o odškodňovanie pri škode na zdraví, že sa odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia a že toto odškodnenie má jednorazový charakter. Občiansky zákonník nedefinuje pojem bolesť, ani pojem sťaženie spoločenského uplatnenia, ani to, v akom rozsahu a na základe čoho sa tieto práva priznávajú. Zákon č. 32/1965 Zb. ustanovuje podmienky priznania a poskytovania náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Bolesť podľa uvedeného zákona je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov.

Pri určení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie

spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku. Ak sa však po skončení liečenia vykoná v súvislosti s poškodením zdravia operačný výkon, ktorý sa pôvodne nepredpokladal, poškodený má nárok na ďalšiu náhradu za bolesť ako za poškodenie na zdraví, s ktorým možno tento operačný výkon z hľadiska bolesti najlepšie prirovnať.

Vychádzajúc z vyššie uvedených princípov súd na základe zisteného skutkového stavu, na ktorom sa ani po doplnenom dokazovaní vlastne nič nezmenilo, najmä z výpovede žalobcu, znaleckých posudkov i vyjadrení odborných lekárov, súd mal za to, že vzhľadom na strasti, ktoré žalobca musel vytrpieť v súvislosti s lekárskejšími zásahmi, operáciami, rehabilitáciami a reoperáciami, je u neho dôvodné zvýšenie bolestného za postihnuté koleno v rozsahu základného počtu 80 bodov, čo pri 30 násobku predstavuje sumu 144.000,- Sk (80 bodov x 60,- Sk x 30 krát). Vo vzťahu k poraneniu hrudníka dôvod na mimoriadne zvýšenie preukázaný nebol, a preto mu bol priznaný v základnej bodovej výške t. j. 15b x 60 Sk - 900,- Sk. Bolestné tak v rozsahu základného bodového hodnotenia 135b (120 koleno, 15 hrudník) v sume 8.100,- Sk, ktoré mu doposiaľ uhradené nebolo, činí spolu s mimoriadnym zvýšením odškodnenia bolestného za koleno v sume 144.000,- Sk sumu 152.100,- Sk. Podľa názoru súdu aj následky, ktoré pre jeho ďalší život toto zranenie zanechalo, opodstatňuje zvýšenie o 60 násobok, keďže aktivity, ktorým sa do dopravnej nehody venoval, sú pre neho minulosťou, hoci dovtedy boli integrálnou súčasťou jeho života. Sprievodným znakom každodenného života je dyskonfort, ktorý sa o. i. prejavuje aj v tom, že kým sa dovtedy mohol naplno venovať športovým aktivitám, svoju pozornosť musí aj v súčasnosti venovať sústavnému zmiernovaniu následkov nehody. Súd je preto toho názoru, že je dôvodné a primerané zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 60 násobku, ktoré predstavuje sumu 540.000,- Sk (150 bodov x 60,- Sk x 60 násobok). Celková náhrada (základná - za bolesť v sume 268,87 eur t. j. 8.100,- Sk a sťaženie sp. uplatnenia 298,75 eur t. j. 9.000,- Sk i zvýšená - za bolesť v sume 4779,92 eur t. j. 144.000,- Sk i sťaženie sp. uplatnenia v sume 17 924,71 eur t. j. 540.000,- Sk) tak predstavuje sumu celkovú sumu 23.272,26 eur t. j. 701.100,-Sk.

Ani vo vzťahu k žalobkyni v 2. rade neboli preukázané žiadne zmeny oproti predchádzajúcemu obdobiu a preto súd ani tu svoj názor nezmenil. Vo vzťahu k bolestnému má súd za to, že nijakým spôsobom neboli preukázané okolnosti hodné mimoriadneho zreteľa, ktoré by odôvodňovali priznanie vyššej náhrady, nejde určená základným bodovým

ohodnotením t. j. počtom 108,75 bodu, preto jej bola priznaná náhrada iba v základnom vyjadrení t. j. suma 217,92 t. j. 6.525,- Sk (108,75 x 60,- Sk). Čo však týka zvýšenia odškodnenia s'ťaženia spoločenského uplatnenia, i v tomto prípade je súd toho názoru, že z rovnakých dôvodov ako u žalobcu v 1. rade je odškodnenie základnou sadzbou nedostatočné a to preto, že i u nej došlo k podstatnému zhoršeniu kvality jej života, keď sa nemôže venovať tým aktivitám, ktorým sa venovala, zdravotné problémy v pohybovom ústrojenstve (ramene) jej pretrvávajú až doposiaľ, a berúc do úvahy, že ide o ženu v aktívnom veku, ktorá má na starosti aj iné povinnosti ako sú nákupy, starostlivosť o domácnosť a pod., aj u nej prichádza do úvahy zvýšenie. Podľa názoru súdu 25 násobné zvýšenie t. j. suma 150.000,- Sk (4979 eur) je primerané okolnostiam prípadu, rozsahu postihnutia jej zdravia a obmedzeniam, ktoré s tým súvisia. Celková náhrada tak predstavuje sumu 156.525,- Sk.

Berúc do úvahy konštatovania vzišlé z výpovede znalca Ing. Z. B. ako aj ustálené konštatovania Najvyššieho súdu SR o tom, že v rovnakom rozsahu a z rovnakých dôvodov ako žalovaný je za vznik dopravnej nehody spoluzodpovedný i žalobca sám, bolo v predmetnej veci zohľadnené 50 % spoluzavinenie žalobcu v 1. rade, takže plnenie v sume 23 272,26 eur (701.100,- Sk) mu súd podľa § 441 OZ krátil o 50%.

U žalobkyne v 2. rade taktiež súd krátil plnenie v sume 156.525,- Sk (5195,68 eur) o 50 %, keďže vo zvyšku je za škodu zodpovedný jej manžel, ktorého nežalovala, a nie žalovaný.

O zvýšení spoluzavinenia resp. uznání výlučného zavinenia žalobcov z dôvodu, že neboli pripútaní resp. bezpečnostný pás mal byť nefunkčný, súd neuvažoval z dôvodu, že takáto skutočnosť z vykonaného dokazovania, a to ani v rámci trestného konania, preukázaná nebola. Z výpovede znalca z odboru zdravotníctva totiž vyplýva, že u oboch žalobcov došlo k vzniku poranení mechanizmom, že: nie je vylúčené ani to, že k tomu došlo opačným mechanizmom a síce nárazom deformovanej prednej časti vozidla stlačením a posunutím dozadu po zrážke vozidiel. Táto možnosť sa v žiadnom z konaní nevylúčila a prichádza do úvahy ako jedna z možností, pričom obaja žalobcovia zhodne prezentovali, že pripútaní boli. Z uvedeného dôvodu súd rozsah spoluzavinenia žalobcu v 1. rade na nehode posudzoval iba z hľadiska jeho pričinenia o jej vznik resp. možnosť zabránenia jej vzniku.

Samozrejme, že z takto priznaných súm boli predmetom krátenia aj základné náhrady a to u žalobcu v 1. rade zo sumy 567,62 eur (17.100,- Sk) na sumu 283,80 eur a u žalobkyne v 2. rade zo sumy 415,75 eur (12.525,- Sk) na sumu 207,88 eur, ktorí je žalovaný povinný zaplatiť spolu s úrokom z omeškania tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Kedže žalobca v 1. rade sa žalobou domáhal priznania celkovej náhrady v sume 1,329.740,- Sk a priznaná mu bola suma 350.550 Sk; žalobkyňa v 2. rade sa domáhala žalobou priznania celkovej sumy 642.250,- Sk a priznaná je bola suma 78.262,50,- Sk, súd v prevyšujúcom rozsahu žalobu ako nedôvodnú zamietol.»

13. Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci nie je úlohou ústavného súdu zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je kvalifikovaná už spomínaným princípom subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve. V nadväznosti na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

14. Podstatná argumentácia sťažovateľov sa koncentrovala (bod 3 a 8) k arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu a absencii relevantného zdôvodnenia ním potvrdených záverov a zistení prvostupňového súdu: „... *odvolací súd svoj výrok o potvrdení odvolaním napadnutého výroku rozsudku súdu prvého stupňa o zaplatení istiny... dostatočne určite a náležite neodôvodnil. Odvolací súd... neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by vyvrátili tvrdenia oboch navrhovateľov...*“ V danej veci ústavný súd nezistil, že by rozsudok krajského súdu sp. zn. 4 Co 57/2009 z 11. februára 2010 (v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 13 C 50/2003-180 z 20. apríla 2009) bol svojvoľný a že by tak zasahoval do základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu ani okresného súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené. Závery, ktoré v napadnutých rozhodnutiach v merite veci vyslovil okresný súd a ktoré boli potvrdené krajským súdom, vychádzajú z podrobnej analýzy skutkového stavu právnej veci sťažovateľov, ich závery nachádzajú oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom z ich odôvodnenia je zrejmé, že sťažovateľmi uplatnené námietky boli prítomné v ich právnom posúdení nimi uplatnených nárokov, ktorých priznanú výšku súdy odvíjali od záverov predovšetkým odborných znaleckých posudkov a prihliadli aj na odporcovu právoplatne vyslovenú vinu v trestnom konaní.

15. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia krajského súdu v jeho spojitosti s napadnutým rozhodnutím okresného súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa

vzťahujúcich hmotnoprávnych a procesnoprávnych zákonných ustanovení je napadnuté rozhodnutie krajského súdu aj náležite odôvodnené.

16. V súvislosti so sťažovateľmi prejavenu nespokojnosťou s namietaným rozhodnutím krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenie základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím krajského súdu a sťažovateľmi označenými právami (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), a preto bolo potrebné nimi podanú sťažnosť odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Sťažovatelia v závere podanej sťažnosti „z *opatrnosti...*“, navrhli ústavnému súdu preskúmať aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 255/2010 z 19. apríla 2011, ktorým bolo odmietnuté nimi podané dovolanie, pričom pri svojej argumentácii, aj napriek tej skutočnosti, že pri podaní sťažnosti ústavnému súdu boli kvalifikovane zastúpení právnym zástupcom (advokátom), neuviedli (nijako bližšie nezdôvodnili), z akého dôvodu by malo byť predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu protiústavné, a ani neoznačili, ktoré ich základné práva, alebo slobody mali byť týmto rozhodnutím porušené. Ústavný súd vychádzajúc z obsahu § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 7), ako aj zo skutočnosti, že sťažovatelia v petite svojej podanej sťažnosti nenapadli predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu kvalifikovaným spôsobom, rešpektoval ich dispozičné oprávnenie a nemohol sa touto časťou sťažnosti, teda vo vzťahu k predmetnému rozhodnutiu najvyššieho súdu, vecne zaoberať.

18. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok v nej uvedených. Zároveň stratilo opodstatnenie zaoberať

sa ďalšími návrhmi sťažovateľov na ochranu ústavnosti (zrušenie rozsudku krajského súdu č. k. 4 Co 57/2009-218 z 11. februára 2010), keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2011